

DEN GODE OPSTART I DAGINSTITUTIONEN FORDRER ETABLERING AF EN OMSORGSKÆDE MELLEM HJEM OG DAGINSTITUTION

KLs dagtilbudskonference 2022

Cristina Munck, Lektor, Ph.d. (CRMU@kp.dk)

Ramme for oplæg

Ændrede betingelser for forældresamarbejde (tidlig opsporing)

Eva & Stephanie; En vanskelig opstart – arbejdet rettes mod mor som objekt

Cille og Nanna; En vellykket opstart – samarbejdet som et fælles anliggende, mor deltager som subjekt

Betingelser for en god opstart og et bedre samarbejde

Krav til moderne forældreskab

”(...)Jeg oplever at der er sådan ret strenge forventninger til forældre også fra videnskaben, altså viden om at dit barn producerer stresshormoner, hvis du ikke sover sammen med det og det må ikke græde i så og så lang tid og det må kun være sammen med en person og helst dets mor og alle sådan nogle ting der gør det svært at være den ene forældre. Krav om sam-sovning og amning og sindsyge ting. At dit barn kan fornemme dit nervesystem, så man må heller ikke være ked af det. Det har været rigtigt svært, synes jeg. Den bevægelse som jo ellers har et godt fokus på værdien af omsorgsarbejdet men som samtidig lægger et stort pres på dem der udfører omsorgsarbejdet, og som tit er kvinder...og som støtter op om hvordan mødre skal ofre sig for deres børn på alle mulige måder. Det gør det svært at være i og når man bliver mor, så bliver man en offentlig person hvor alle må have holdninger til det man gør”

”Nogle forældre er blevet mere usikre... Forældre søger viden på nettet. Men kan jeg som pædagog bedre rådgive om dit barn eller kan nettet bedre? [Fx om] hvorfor river børn i håret? Så siger forældrene, at de har læst [det og det]. De kommer med en sandhed, men det er en sandhed uden kontekst. Vi har konteksten herover. De ser barnet i minutter og øjeblikke. Vi ser barnet i et stort fællesskab og vi ser barnet over flere timer. Ja, det er et øjebliksbillede de vurderer ud fra ... generelt ser vi noget andet.” (Betty, daglig leder af vuggestue)

USIKRE FORÆLDRE?

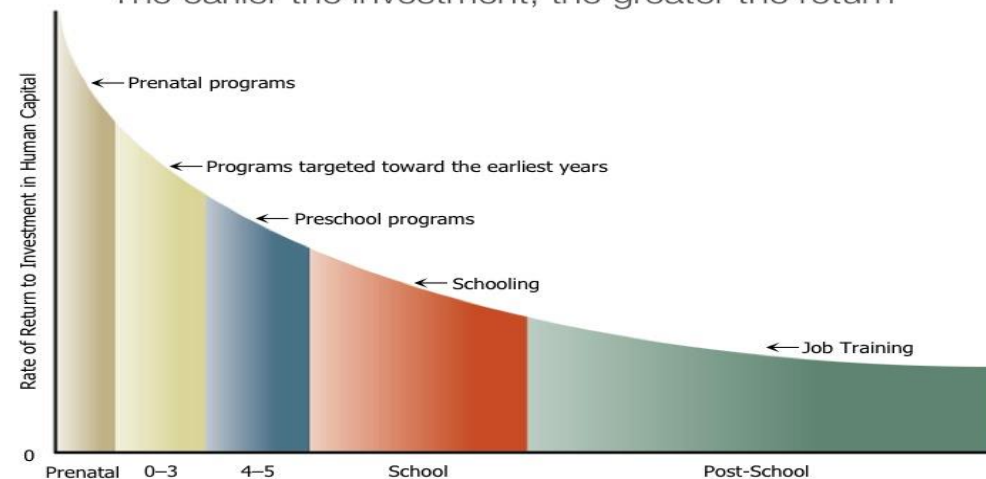

Tidlig opsporing influerer på opstarten

- Børn som investeringsobjekter
- ”at hindre et problem i at opstå” (Socialstyrelsen 2011:69)
- Systematik og standardisering
- Sikkerhed for at ingen børn overses
- Forældre ansvarliggøres for deres børns læring på nye måder (fx Kryger, 2015)

EARLY CHILDHOOD DEVELOPMENT IS A SMART INVESTMENT

The earlier the investment, the greater the return

Source: James Heckman, Nobel Laureate in Economics

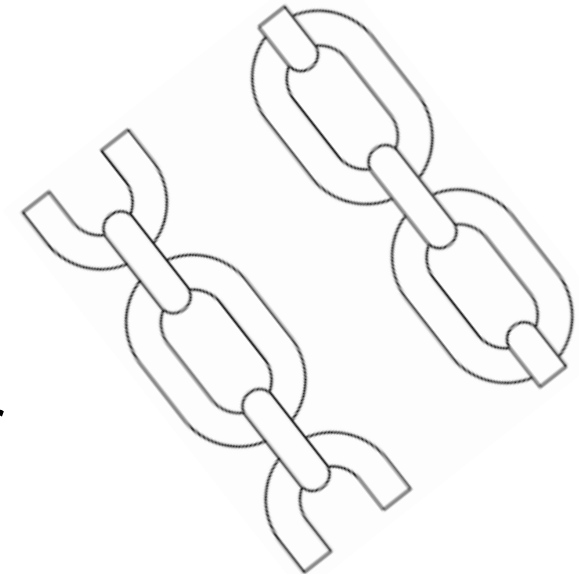
Når forældre afgør deres børns fremtid

- **Forældredeterminisme** (Furedi, 2008)
forældre som ansvarliggjorte og som dem, der afgør barnets fremtid
- **Blaming the parents:** Pilen peger på forældre, når der er vanskeligheder i børns liv (Burman, 1994)
- **Forældre som både omsorgsgiver og risiko-managere** – som nogle der skal overvåge, stimulere, 'skubbe' og beskytte barnet (Munck & Marschall, 2020)

Hvad ved vi er betydningsfuldt i forældresamarbejdet?

- Viden om **livsførelse** som er den daglige indsats, mennesker gør for at få hverdagen til at hænge sammen trods modstridende krav (Kousholt, 2011; Dreier, 2013, Holzkamp, 1998). Hvad er vigtigt for forældrene og hvordan stræber de efter at skabe de bedst mulige omsorgsbetingelser for deres barn?
- At skabe en **omsorgskæde** mellem hjem og daginstitution (Andenæs, 2011; Gullestad, 1979) En omsorgskæde henviser til, at en række nære omsorgspersoner i *fællesskab* løfter omsorgsopgaven med barnet og 'danner kæde' om barnets udviklingsammenhæng

Stephanies opstart er vanskelig

”Det har været en dårlig indkøring (...) Det synes jeg fordi mor har ikke samarbejdet med os. Hun ville jo fra første dag aflevere sit barn og gå selvom vi har sagt,[..] vi kigger på barnet og ser hvordan det går... men det har været sådan fra dag 1. Mor ville gerne gå og når vi har ringet til hende, har vi ikke kunne komme i kontakt med hende og så er hun kommet efter lang tid og så har hun nogen gange sagt til mig i telefonen, 'jeg kan ikke komme' ”

(Safira, indkøringsansvarlig)

Når forældre bliver mystiske

(...) en morgen hvor jeg skulle åbne, holdt mor udenfor i sin bil med lyset tændt og da hun så min bil slukkede hun lyset og kom ind med Stephanie. Hun sidder og venter på, at vi åbner om morgenen. Her i morges vågnede Stephanie allerede kl. 4.30 ... så hun er træt, når mor afleverer hende (...) Jeg forstår det ikke, hun har sagt at hun er sygemeldt grundet sin graviditet og alligevel siger hun flere gange, at hun skal på arbejde, men hun ligner ikke en, der skal på arbejde. Når hun henter hende, ligner hun heller ikke en der har været på arbejde. Hun kan selvfølgelig have været hjemme imellem tiden og gjort sig klar men alligevel”

Mor har sine grunde

”Stephanie har i længere tid stået op mellem kl. 4 og 5 om morgenen og bare ikke ville sove. Jamen, så står jeg op med hende og så i stedet for, at vi leger helt vildt, fordi jeg stadig er træt, så altså... Hun kan godt lide at lytte til noget musik eller se tegnefilm i fjernsynet. Det kan hun godt sidde og danse lidt med til, når hun er træt og sådan noget. Det er meget afslappende for hende, virker det som om. Jeg vil ikke give hende tung morgenmad kl. 4-5 om morgenen, men så kan hun få en kiks eller et eller andet lige og sidde og tygge lidt i. Og så, jamen så bliver klokken hen af de der 6-7 stykker og så forbereder jeg noget havregrød. Hun får altid havregrød om morgenen med mindre, at jeg afleverer hende til morgenmad dernede, det kommer meget an på, hvordan jeg har det. For hvis jeg har rigtig meget morgenkvalme, så kan jeg ikke sidde og give hende havregrød.”

(Eva, mor til Stephanie)

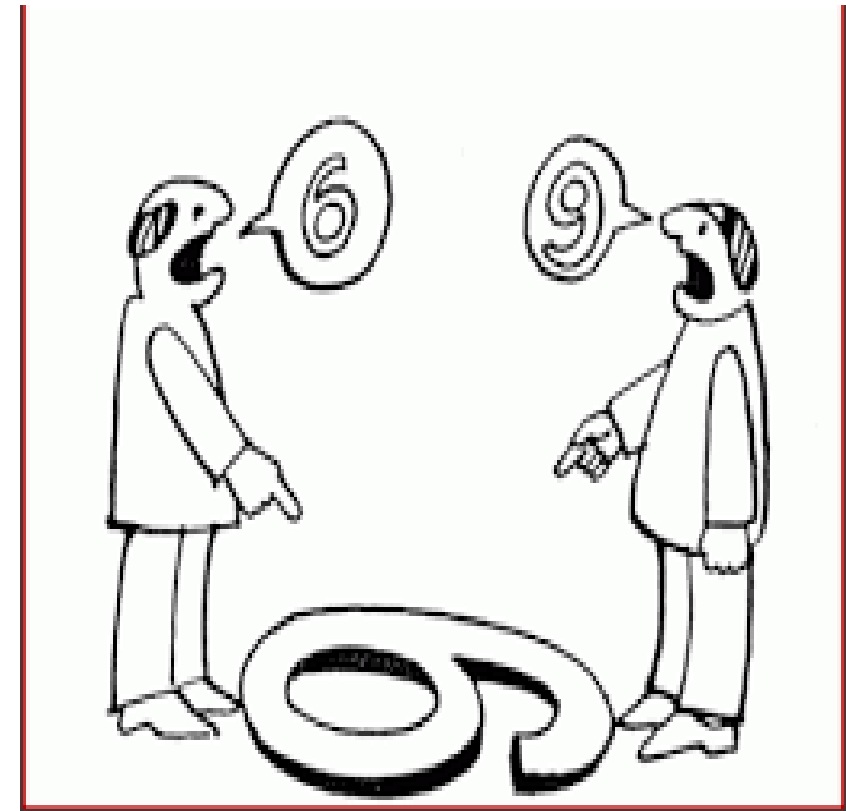
Forståelse for forældres samspil muliggør etablering af omsorgskæde

“For nogle uger siden, afholdt vi morgenmad for forældrene i vuggestuen. Både Eva og Rheino deltog sammen med Stephanie. De så ud til at have det godt sammen og de var omsorgsfulde overfor Stephanie. Vi havde jo været bekymret for hvordan samspillet mellem Stephanie og mor og far var der hjemme, men de virkede så glade for hinanden... det var så godt at se. Nu bekymrer jeg mig ikke så meget mere.”

(Safira, indkøringsansvarlig)

Konflikter som barrierer eller invitationer?

- **Flere sandheder** om barnet, afhængig af hvor man møder barnet (omsorgskæde)
- Viden om barnets **hjemmeliv** (livsførelse) er afgørende
- **Konflikter som invitationer til samarbejde:** Vær nysgerrig, skab plads til dialog og uenigheder.

Den gode opstart

”vi startede med en indkøringssamtale med Elena hvor jeg fortalte om, hvor svært jeg havde det og hvor rart det var at kunne sende hende (Nanna) i vuggestue, selvom jeg ikke skulle noget. Det var rigtigt rart at kunne sige det til pædagogerne. Hun (Elena) sagde meget beroligende at det nok skulle gå og de havde god tid og overskud til Nanna. Så havde vi en indkøring på en uge og de var meget klare på at det tager en uge og at det havde de helt tjek på. Det var meget trygt for mig. De havde overskud til at Nanna græd og til at trøste hende og berolige mig og sige at ’det er helt okay, du må gerne gå.’”

Nannas hverdag i vuggestuen

Nanna (10 mdr.) ankommer til stuen og løber smilende hen til ANNIKA og får et stort kram.

ELENA sidder på gulvet og Nanna sætter sig imellem hendes ben. ELENA begynder at læse en historie for Nanna. Nanna sidder nogle minutter meget koncentreret og kigger ned i bogen og begynder så at blive mere urolig. ELENA spørger *“Vil du hellere noget andet nu? Nu har vi også fået læst”* og lægger bogen væk.

Nanna har fået øje på legekøkkenet og stavrer derhen. ELENA følger med og sætter sig ved siden af. Hun tilbyder Nanna kopper og hjælper med at hælde the op. Nanna tager koppen op til munden og kigger ned i koppen. Der er ikke noget i koppen. Sidsel (2 år) kommer hen og vil også være med. Hun har nogle klodser i hånden. Hun viser dem til Nanna der prøver at putte dem i munden. ‘Nej’ siger Sidsel. ELENA fortæller at Nanna undersøger klodserne ved at putte dem i munden. Så går Sidsel i gang med at anrette tallerkner og plastikfrugt på bordet, mens hun holder skarpt øje med at Nanna ikke tager andet i munden. *“Værsgo”* siger hun og trækker en stol ud til Nanna.

Hverdagsdialogen skaber tryghed og transparens

”Elena har været meget opmærksom på mig. Det har jeg kunne mærke når jeg har hentet Nanna. Hun siger sådan nogle ting som at det er gået rigtig godt med Nanna i dag og ja hun er god til at berolige mig (...) det er meget tydeligt at Nanna er rigtig glad for at være her og hun vil ikke med hjem. Der er sådan en krammerunde om morgenen hvor alle lige skal kramme hinanden og det er bare rigtig fint.”

Betingelser for en god opstart og et bedre samarbejde

1. Færre børn på stuen, en stabil personalegruppe og en pædagogik der systematisk inddrager børns perspektiver muliggør overlevering af viden og grundlag for etablering af en **omsorgskæde sammen med forældrene**.
2. **Indsigt i forældres livsførelse** muliggør at forældre bliver til som subjekter og bevarer handleevne og værdighed, selvom livet er svært.
3. **Udsathed bliver en variation af det almene liv**, fremfor en kategori for de 'særlige'.
4. **Samarbejde** som et fælles anliggende fremfor interventioner.

Referencer

- Andenæs, A. (2011). Chains of care: Organising the everyday life of young children attending day care. *Nordic psychology*, vol. 63 (2): 49-67.
- Burman, E. (1994) *Deconstructing Developmental psychology*. Routledge.
- Dannesboe K.I., Bach, D., Kjær, B. & Palludan, C. (2018). Parents of the Welfare State: Pedagogues as Parenting Guides. *Social Policy & Society*. 17(3):467-480. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dreier, O. (2019) Generalizations in Situated practices. In. (ed.) Højholt, C. & Schraube, E. *Subjectivity and Knowledge*. Springer. (177-195).
- Dreier, O. (2008). *Psychotherapy in Everyday Life. Learning in Doing. Social, Cognitive & Computational Perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Furedi, F. (2008). *Paranoid Parenting. Why Ignoring the Experts may be the best for your child*. Chicago: Chicago Review Press.
- Højholt, C. og Kousholt, D. (2011): Forsknings Samarbejde og gensidige læreprocesser. I: Højholt, C. (red.): *Børn i vanskeligheder. Samarbejde på tværs*. Dansk Psykologisk Forlag, (pp. 207-238).
- Lave, J. & Wenger, E. (1991): *Situated learning. Legitimate peripheral participation*. New York: Cambridge University Press.
- Lee et al. (2014) *Parenting Culture Studies*. Palgrave Macmillan.
- Munck, C. & Marschall, A. (2021) From caregiver to risk manager: Professional assessing parents in Danish childcare institutions, *Nordic Psychology*, 73:2, 175-190, DOI: [10.1080/19012276.2020.1847682](https://doi.org/10.1080/19012276.2020.1847682)
- Marschall, A. & Munck, C. (2021) Tillid og tvivl: Dilemmaer i pædagoger og forældre samarbejde om småbørns hverdagsliv. *Tillid og mistillid*. DpT, nr. 1

**Tak fordi I lyttede med
& spørgsmål**

